

**Zpráva o činnosti národního korespondenta pro boj proti drogové
a farmaceutické kriminalitě a pro trestnou činnost ve zdravotnictví
za rok 2020**

JUDr. Michal Basík

V Brně dne 15. února 2021
3 SE 101/2021

V oblasti boje proti **drogové trestné činnosti**¹ v roce 2020 nedošlo z hlediska činnosti státního zastupitelství oproti předchozímu období k podstatným změnám. I v roce 2020 pokračoval trend poklesu počtu zjištěných drogových trestných činů, třebaže meziroční pokles proti roku 2019 byl nižší, než zaznamenaný pokles mezi lety 2018 a 2019. Zároveň byl pokles drogové trestné činnosti relativně nižší, než celkový pokles trestné činnosti vůbec. Z toho vyplývá, že podíl drogové trestné činnosti oproti roku 2019 mírně vzrostl.²

Rovněž v roce 2020 pokračovala příznivá situace zcela stabilní právní úpravy, neboť nedošlo ke změně primárních trestněprávních norem upravujících trestní odpovědnost pro drogové trestné činy. Stabilitu právní úpravy pak podtrhuje i skutečnost, že nedošlo ani ke změně zákona č. 167/1968 Sb., o návykových látkách. Nicméně do legislativního procesu v roce 2020 zaměřila novela tohoto zákona, která zejména podrobněji upravuje administrativu spojenou s produkcí léčivého konopí. Do konce roku 2020 však nebyla přijata Poslaneckou sněmovnou Parlamentu ČR.

Stejně jako v roce 2019 ani v roce 2020 nebyl nijak dotčen seznam návykových látek. To však na druhou stranu neznámá, že by se další nové psychoaktivní substance, doposud právně neregulované, mezi uživateli neobjevovaly. V průběhu roku tak bylo jak v České republice, tak i v rámci Evropské unie zaznamenáno několik dalších psychoaktivních látek, které budou podrobněji vyhodnoceny a popřípadě zařazeny na seznam omamných a psychotropních látek v budoucnu. Případné rozšíření seznamu návykových látek je přitom možno uskutečnit poměrně flexibilně díky tomu, že tento seznam je v současnosti upraven formou přílohy k nařízení vlády, nikoli již v příloze zákona. V této souvislosti Nejvyšší státní zastupitelství eviduje i případ projednávaný Krajským soudem v Ostravě, v němž došlo k fatálnímu následku v důsledku distribuce syntetického cannabinoidu „MDMB-CHMICA“.

Bohužel i v roce 2020 přetrvávala nejistota aplikační praxe státního zastupitelství v důsledku závěrů vyplývajících z usnesení Soudního dvora Evropské unie ze dne 2. 3. 2017 sp. zn. C-497/16. Toliko pro rekapitulaci lze shrnout, že podle tohoto rozhodnutí léčivé přípravky obsahující látku, která je jinak prekursorem podle příslušného nařízení č. 273/2004 o prekursorech drog, nelze samy o sobě považovat za prekursor, ale jsou podřazeny právnímu režimu léčivých přípravků. Tento právní závěr by přitom mohl mít podstatný dopad na českou trestněprávní aplikační praxi, která doposud vycházela z judikatorního rozhodnutí Nejvyššího soudu ze dne 9. 11. 2011 sp. zn. 8 Tdo 1363/2011, které naopak takové léčivé prostředky podřazuje pod pojem prekursor, pokud z nich lze takový prekursor extrahovat „snadno dostupnými a hospodárnými prostředky“. Do rozhodnutí Soudního dvora Evropské unie bylo nedovolené nakládání s léčivými přípravky obsahujícími efedrin nebo pseudoefedrin právně posuzováno jako nakládání s prekursory, tj. zpravidla

---

¹ Jde zejména o trestný čin nedovolené výroby a jiného nakládání s omamnými a psychotropními látkami a s jedy podle § 283 trestního zákoníku a další trestné činy až po ustanovení § 288 trestního zákoníku.

² Srov. údaje Policie ČR uveřejněné na [Statistické přehledy kriminality za rok 2020 - Policie České republiky](#)

jako (přísnější) trestný čin nedovolené výroby a jiného nakládání s omamnými a psychotropními látkami a s jedy podle § 283 trestního zákoníku. Pokud se naznačený právní závěr Soudního dvora Evropské unie dále prosadí v české trestněprávní praxi, totožné jednání bude nutno v řadě případů právně posoudit jako (mírnější) trestný čin výroby a držení předmětu k nedovolené výrobě omamné a psychotropní látky a jedu podle § 286 trestního zákoníku, neboť takové léčivé přípravky by bylo nadále třeba považovat „pouze“ za tzv. „jiné prostředky určené k nedovolené výrobě omamné nebo psychotropní látky“.

Uvedenou aplikační nejasnost by mělo odstranit stanovisko trestního kolegia Nejvyššího soudu, jehož návrh byl připraven již v roce 2019. Tento návrh předpokládá zachování podstatných rysů starší judikatury a s odlišnými závěry Soudního dvora Evropské unie se vypořádává tím způsobem, že je vztahuje pouze na legální nakládání s prekursory či s léčivými přípravky, nikoli na nakládání trestné. Podle návrhu by tak i nadále bylo možno uvedené léčivé prostředky považovat za prekursor ve smyslu českého trestního práva za podmínky „snadné extrahovatelnosti“ takového prekursoru. Toto navrhované stanovisko lze považovat za sice velmi pragmatické, avšak z hlediska aplikační přednosti evropského práva zároveň za velmi diskutabilní. Nejvyšší státní zastupitelství proto v rámci připomínek k uvedenému stanovisku prosazuje pohled odlišný, který více koresponduje s judikturním výkladem Soudního dvora Evropské unie. Lze tak očekávat intenzivní diskusi nad konečnými závěry, které v současnosti nelze vůbec předjímat. Třebaže se předkládalo schválení tohoto stanoviska v roce 2020, jeho přijetí zabránila zejména krizová situace spojená s pandemií onemocnění COVID-19.

Pokud jde o aplikační praxi v oblasti drogových trestných činů, lze v současnosti považovat judikaturu zejména Nejvyššího soudu za v podstatě zcela ustálenou a v praxi nižších soudů za obecně respektovanou.

Bez vážnějších obtíží se v praxi uplatňuje pojetí trestného činu nedovolené výroby a jiného nakládání s omamnými a psychotropními látkami a s jedy podle § 283 trestního zákoníku za určitých okolností jako trestného činu trvajících. Předpokladem takového pojetí je zjištění, že jednání obviněného představuje souvislý děj, v němž nelze vysledovat žádné dělicí momenty, pro které by se takové jednání rozpadalo na jednotlivé dílčí útoky pokračujícího trestného činu. Takovým pojítkem může být např. kontinuální proces výroby, popřípadě naplnění znaku „přechovávání pro jiného“ apod. V roce 2020 pak byla vydána dvě rozhodnutí Nejvyššího soudu, která se podrobněji zabývají výkladem situací, pokud jeden pachatel páchá souběžně trestnou činnost v České republice a v zahraničí, kde je pro takovou trestnou činnost i odsouzen. Nejvyšší soud pak nedovodil v takových případech porušení zásady *ne bis in idem* (k tomu srov. rozhodnutí Nejvyššího soudu sp. zn. 11 Tdo 1421/2019 a sp. zn. 11 Tdo 851/2020).

Při praktické aplikaci § 283 trestního zákoníku se již neobjevují žádné nejasnosti při výkladu jednotlivých hranic rozsahů nedovoleného nakládání s omamnými a psychotropními látkami a s jedy, tj. konkrétně většího, značného a velkého rozsahu. Praxe se tak zcela ustálila na tzv. propočtu desetinásobkem od výchozí hodnoty *množství většího než malého*. Konkrétní aplikace daného typu rozsahu tak

v praxi může působit obtíže výhradně v rovině skutkové resp. důkazní, nikoli však v rovině právního posouzení.

Pouze v rovině polemické se objevují pochybnosti o vzájemném vztahu celkového objemu substance obsahující konkrétní typ omamné nebo psychotropní látky a konkrétního objemu čisté báze této látky. Judikturně byl uvedený vztah již bez jakýchkoli pochybností vyřešen a v praxi orgánů vymáhajících právo se již nedostatky v tomto směru neobjevují. Naprostou výjimku představovala v roce 2020 jediná trestní věc³, která byla napadena dovoláním nejvyššího státního zástupce v neprospěch obviněného⁴.

Stabilita judikatury však zároveň neznamená, že by v roce 2020 nebyla zaznamenána zajímavá rozhodnutí Nejvyššího soudu. V rozhodnutí sp. zn. 11 Tdo 914/2020 Nejvyšší soud výslovně formuloval závěr, že odlišnou povahu jednotlivých typů drog již zohledňuje konkrétní nastavení vlastního množství většího než malého. Tento závěr je odpovědí na časté zdůrazňování povahy marihuany jako tzv. měkké drogy, kteréžto dělení se v rovině právní uplatňuje pouze v případě nakládání s drogami pro vlastní potřebu (srov. § 284 a § 285 trestního zákoníku). V případech většího rozsahu mnohem závažnějšího jednání podřazeného pod § 283 odst. 2 a 3 trestního zákoníku je pak takové rozlišení již náležitě zohledněno právě v benevolentnějším nastavení objemu marihuany, jakožto drogy často vnímané jakožto tzv. měkké. Další zajímavé rozhodnutí reflektuje souvislosti spojené s legálním využíváním terapeutických vlastností konopí ve spojení s jeho individuálním dovozem. Nejvyšší soud tak ve věci vedené pod sp. zn. 11 Tdo 959/2020 dovedl, že pokud pachatel doveze pro vlastní potřebu léčebné konopí, je třeba pečlivě zvažovat společenskou škodlivost takového jednání i tehdy, pokud pro takový individuální dovoz nedodrží formální postup.

Z rozhodovací praxe Nejvyššího soudu lze rovněž zmínit rozhodnutí týkající se procesní využitelnosti záznamů o sledování osob a věcí pořízených v jedné trestní věci též ve věci jiné. V tomto směru budou Sbírce soudních rozhodnutí a stanovisek uveřejněna dvě zásadní rozhodnutí Nejvyššího soudu⁵, která dovozují procesní použitelnost takových záznamů i v jiné trestní věci bez ohledu na konkrétní procesní režim, v němž byly tyto záznamy pořízeny (tj. zda podle § 158d odst. 2 nebo odst. 3 trestního řádu). Přijetí tohoto závěru lze z hlediska boje proti drogové kriminalitě hodnotit velmi pozitivně, neboť opačný závěr mohl v konkrétních případech znesnadnit prokazování tohoto velmi závažného druhu kriminality, k jejímuž trestnímu stíhání je nadto Česká republika zavázána též mezinárodními smlouvami.

Lze dále vysledovat sílící trend nelegální distribuce léčiv obsahujících omamné či psychotropní látky, a to jak přímo prostřednictvím internetu, popřípadě i na podkladě falešných, či neoprávněně opatřovaných lékařských předpisů. K tomu lze odkázat např. na rozhodnutí Nejvyššího soudu sp. zn. 11 Tdo 1026/2019, sp. zn.

---

³ Jednalo se konkrétně o rozhodnutí Městského soudu v Praze ze dne 22. 4. 2020 sp. zn. 44 To 76/2020.

⁴ Tomuto dovolání Nejvyšší soud vyhověl usnesením ze dne 14. 1. 2021 sp. zn. 11 Tdo 1492/2020.

⁵ Jde o usnesení Nejvyššího soudu sp. zn. 7 Tdo 865/2020 a sp. zn. 8 Tdo 647/2020, která budou ve Sbírce soudních rozhodnutí a stanovisek publikována počátkem roku 2021.

11 Tdo 302/2020 a sp. zn. 11 Tdo 1086/2020. Ve věci sp. zn. 11 Tdo 1026/2019 zároveň Nejvyšší soud i potvrdil dosavadní judikaturní trend do jisté míry benevolentnějšího posuzování naplnění znaku „v úmyslu získat značný/velký prospěch“. Vzhledem k formulaci tohoto znaku není nutno vyčíslit konkrétní zamýšlený prospěch zcela exaktně, ale postačí prokázat, že pachatel by mohl při zjištěném objemu prodejů (či jiné produkce) a zohlednění nejnutnějších nákladů takového prospěchu dosáhnout. Sankcionováno totiž není až dosažení takového prospěchu, ale pouze konkrétním jednáním projevený úmysl pachatele takového prospěchu dosáhnout.

V oblasti koncepce a realizace trestní politiky na úseku boje proti drogové trestné byly i v roce 2020 analyzovány aktuální trendy a vývoj této trestné činnosti. Palčivým problémem zůstává přeshraniční organizovaná drogová trestná činnost, zejména produkce metamfetaminu a jeho následný vývoz zejména do Německa a Rakouska.

Česká republika však nezůstává ušetřena ani světových trendů spočívajících v přesunu organizované drogové trestné činnosti do prostředí internetu, zejména jeho skrytých struktur, tzv. *darknetu*. Právě tento trend má za důsledek vzrůstající počet záchytů přeshraničních zásilek obsahujících omamné a psychotropní látky, což souvisí s tím, že elektronicky uzavřený drogový obchod je třeba vždy završit fyzickým dodáním takové látky odběrateli. S tím jsou spojeny určité praktické obtíže například pro určení místní příslušnosti policejního orgánu a státního zastupitelství. V této souvislosti je i činné Nejvyšší státní zastupitelství, neboť v návaznosti na závěry Nejvyššího soudu vyvěrající z jeho rozhodnutí sp. zn. 15 Td 10/2018 je třeba náležitě posoudit již v přípravném řízení místní příslušnost konkrétního státního zastupitelství.

Stejně jako jiné oblasti, i drogovou trestnou činností a boj proti ní ovlivnila v roce 2020 zcela zásadně pandemie onemocnění COVID-19 a s ní spojená omezující opatření. Právě v důsledku faktického omezení kontaktů mezi lidmi a zvýšené činnosti bezpečnostních složek lze předpokládat ještě intenzivnější přesun sjednávání drogových obchodů do virtuální sféry. S nárůstem drogové kriminality na internetu souvisí jednoznačný trend nárůstu zásilek s obsahem omamných a psychotropních látek zasílaných prostřednictvím běžných zasilatelských či poštovních služeb. V takových případech je přitom samozřejmostí i přeshraniční prvek, zejména v rámci volného pohybu zboží na území Evropské unie. Problematice systémově narůstajícího dovozu a průvozu omamných a psychotropních látek a jedů se na analytické bázi i nadále věnuje Nejvyšší státní zastupitelství. V návaznosti na tyto aktivity byl s účinností od 1. 10. 2020 jmenován zástupcem národního korespondenta pro boj proti drogové a farmaceutické kriminalitě a pro trestnou činnost ve zdravotnictví Mgr. Tomáš Foldyna, vedoucí oddělení metodického analytického a legislativního odboru Nejvyššího státního zastupitelství.

V roce 2020 byly v důsledku pandemie bohužel značně utlumeny dosavadní intenzivní mezinárodní kontakty s okolními státy na poli boje proti přeshraničnímu obchodu s omamnými a psychotropními látkami. V roce 2020 tak byl boj proti drogové přeshraniční kriminalitě předmětem mezinárodního jednání na úrovni vedení soustavy státního zastupitelství a generální prokuratury Rakouska ve Vídni v lednu 2020, tj. ještě před propuknutím celosvětové pandemie.

Pozastavena byla bohužel vícestranná metodická expertní spolupráce v rámci projektu „CO3DIL“, financovaného z prostředků Evropské komise. Nicméně i nadále je tento program platformou pro úzkou operativní spolupráce a komunikaci jednotlivých represivní složek, a to jak v rámci Evropské unie, tak i zemí sousedících. Stejně tak nadále pokračuje, zejména za použití prostředků dálkové komunikace, mezinárodní spolupráce v konkrétních věcech, včetně vícestranné spolupráce zastřešované agenturou Evropské unie pro mezinárodní justiční spolupráci EUROJUST.

Epidemická situace nepříznivě ovlivnila rovněž konání vzdělávacích akcí a vícestranných či meziresortních porad, jednání či konferencí. V roce 2020 se tak neuskutečnily některé úspěšné aktivity z let minulých (zejména tradiční výroční mezinárodní konference pořádaná Národní protidrogovou centrálou, pravidelná výroční porada drogových specialistů v obvodu VSZ v Praze). Nicméně lze předpokládat obnovu těchto aktivit, jakmile to umožní epidemiologická situace.